

HERNIEUWBARE ENERGIE IN EUROPA

12th EurObserv'ER Report

THE STATE OF RENEWABLE ENERGIES IN EUROPE

2012

12th EurObserv'ER Report

Werkgelegenheid en omzet

Voor de periode 2005-2010 is de energieproductie van alle hernieuwbare technieken en de economische impact ervan op het gebied van omzet en werkgelegenheid toegenomen. Pas in 2011 werden de effecten van de recessie voelbaar, zonder direct te leiden tot een krimp in opeenvolgende jaren, maar leidden ze eerder tot een stabilisatie van de omzet- en werkgelegenheidsindicatoren.

OMZET

De economische activiteiten in 2011 worden geschat op meer dan 137 miljard euro ten opzichte van 132 miljard in 2010. Deze groei weerspiegelt de groei van de werkgelegenheid, namelijk 3%.

Deze cijfers komen redelijk overeen met de data die gepubliceerd zijn door Bloomberg New Energy Finance, dat de hoeveelheid investeringen in hernieuwbare energie iets hoger dan € 101 miljard inschatte (hoewel op basis van een andere methodologische aanpak, aangezien het zich richtte op investeringen in risicokapitaal, activa financiering, openbare aanbestedingen, R&D activiteiten, maar O&M activiteiten erbuiten liet).

De Europese hernieuwbare industrie heeft nu een vergaand stadium van economische volwassenheid bereikt. De ervaring die ze hebben opgedaan sinds het midden van de jaren 2000 moet dienst gaan doen als een lanceringsplatform voor het penetreren van de snelgroeiende Aziatische, Zuid-Amerikaanse en Afrikaanse markten waar Europese bedrijven nu een positie voor zichzelf proberen te bemachtigen.

WERKGELEGENHEID

Voor alle 27 EU-lidstaten samen bedroeg de marktgerelateerde directe en indirecte werkgelegenheid in 2011 iets meer dan 1.186.000 voltijdsequivalenten (FTE). Dit is een groei van 3% ten opzichte van de schatting voor 2010 (1.148.600 banen). Ondanks het gebrek aan groei in voorafgaande jaren wisten de hernieuwbare energiesectoren hun medewerkers te behouden dankzij hun activiteiten. De belangrijkste sector, zon-PV, had Europa-wijd meer dan 311.000 mensen in dienst dankzij een buitengewone groei tussen 2006 en 2010. Na het inzakken van de markt in vele landen zal PV waarschijnlijk niet in staat zijn haar koppositie in 2012 vast te houden. Vaste biomassa en windenergie, waarvan het resultaat dicht bij dat van 2010 ligt, vormen de twee andere hoofdcategorieën voor werkgelegenheid in Europa. Op landenniveau gaat Duitsland ruim aan kop ten opzichte van de rest van de lidstaten met twee keer zoveel banen als de geschatte hoeveelheid in Frankrijk en zelfs drie keer zoveel als in Italië. Het Verenigd Koninkrijk heeft flinke vooruitgang geboekt in de werkgelegenheid dankzij investeringen in offshore windenergie en de PV-sector. Landen als Slowakije, Roemenië en Polen hebben grote stappen vooruit gedaan. Deze ontwikkeling impliceert dat Oost-Europese landen in staat zijn groeisectoren te vinden in hernieuwbare energie dankzij de verzadiging die optreedt bij sommige van hun westerburen.

WERKGELEGENHEID

Verdeling van werkgelegenheid per sector in 2011

	Landentotaal	Zon-PV	Vaste Biomassa	Windenergie	Biobrandstoffen	Biogas	Geothermie	Zonthermie	Afval	Kleine waterkracht
Duitsland	378 800	110 900	48 300	101 100	23 200	52 900	14 200	14 100	6 800	7 300**
Frankrijk	178 400	62 750	45 500	20 000	29 900	2 350	3 500	8 100	3 800	2 500
Italië	121 850	55 000	10 600	30 000	8 400	4 000	6 150	4 500	950	2 250
Spanje	80 000	15 000	14 400	30 000	10 200	2 000	600	5 000	1 300	1 500
Zweden	55 000	450	25 000	8 000	3 800	<50	13 000	300	2 900	1 500**
Verenigd Koninkrijk	48 770	10 000	5 200	17 750	7 500	3 200	1 700	700	1 720	1 000
Denemarken	35 680	880	4 500	25 500	1 500	200	<100	450	2 500	<50
Oostenrijk	36 600	4 200	18 850	3 500	2 700	1 500	1 050	3 600	150	1 050
Finland	34 170	<50	22 450	6 400	1 400	<50	3 100	70	250	400
Polen	34 600	100	21 800	1 600	6 450	500	1 000	2 150	<50	950**
Griekenland	32 250	22 000	2 750	2 500	550	100	<100	3 700	n.a.	550
Portugal	21 650	3 500	7 800	4 900	1 600	100	200	1 500	300	1 750
België	21 050	10 370	3 000	3 600	2 000	350	650	550	430	100
Nederland	21 050	2 500	3 150	2 800	2 500	1 900	2 000	1 500	4 500	200
Roemenië	18 150	<50	11 700	4 000	1 400	300	<100	200	n.a.	400
Hongarije	13 300	4 750	4 600	800	1 200	100	1 150	250	50	400
Tsjechië	12 200	1 500	6 200	350	1 900	500	900	500	50	300
Bulgarije	11 160	3 600	3 000	3 650	100	0	300	110	n.a.	400
Slowakije	7 200	3 000	2 350	0	1 100	<50	<100	250	<50	300
Letland	6 300	<50	5 200	<50	300	200	<50	<50	<50	350
Estland	4 500	<50	2 600	650	<50	<50	1 000	<50	n.a.	<50
Ierland	3 950	<50	600	2 000	700	100	<100	250	<50	100
Litouwen	3 900	<50	2 950	250	300	<50	100	<50	n.a.	150
Slovenië	3 600	800	1 550	0	150	350	<100	150	<50	450
Cyprus	1 330	230	<50	500	<50	0	0	500	n.a.	0
Luxemburg	900	<50	50*	350	200	<50	<50	<50	<50	<50
Malta	100	<50	0	0	0	0	0	<50	n.a.	0
EU totaal	1 186 460	311 930	274 150	270 250	109 150	70 950	51 300	48 680	26 000	24 050

*Alleen directe werkgelegenheid. ** Kleine en grote waterkracht. n.b. (niet beschikbaar).
Bron : EurObserv'ER 2012

OMZET

Omzet per sector in 2011, in miljoen euro (M€)

	Landentotaal	Zon-PV	Windenergie	Vaste biomassa	Biobrandstoffen	Biogas	Geothermie	Zonthermie	Kleine waterkracht
Duitsland	36 740	16 000	4 350	7 100	3 670	2 280	1 820	1 110	400
Italië	23 660	14 800	3 300	1 030	1 350	1 500	630	450	600
Frankrijk	11 505	3 880	2 090	1 730	2 450	190	430	435	300
Verenigd Koninkrijk	9 984	2 500	5 100	510	1 000	575	85	64	150
Spanje	8 895	1 500	3 500	1 400	1 600	90	<5	600	200
Denemarken	8 300	670	6 975	430	130	35	<5	50	<5
Zweden	7 605	175	1 250	4 500	470	10	900	20	280
Oostenrijk	4 908	272	670	2 430	410	60	201	365	500
Finland	3 053	3	500	2 175	160	15	150	<5	45
Polen	3 055	5	700	600	1 400	40	45	185	80
Nederland	2 960	1 100	920	310	300	100	180	50	0
België	2 638	1 700	220	290	305	60	15	38	10
Roemenië	2 154	3	700	1 135	190	<5	26	15	80
Tsjechië	2 185	1 000	15	600	285	90	45	90	60
Portugal	2 078	80	725	760	290	20	<5	108	90
Griekenland	2 027	1 100	400	270	100	25	<5	77	50
Slowakije	1 335	750	0	230	155	15	30	15	140
Bulgarije	960	220	315	290	5	0	15	5	110
Hongarije	798	20	80	443	150	10	75	15	<5
Letland	583	3	<5	510	40	10	<5	<5	<5
Ierland	516	<1	325	55	90	20	<5	15	<5
Estland	396	<1	100	250	5	<5	25	<5	<5
Litouwen	386	<1	40	285	40	<5	<5	5	<5
Slovenië	322	100	0	150	35	10	<5	7	15
Cyprus	124	10	70	<5	15	0	0	24	0
Luxemburg	78	8	<5	10	40	<5	0	5	<5
Malta	27	22	0	0	0	0	0	5	0
EU totaal	137 274	45 924	32 355	27 498	14 685	5 175	4 712	3 768	3 145

Bron : EurObserv'ER 2012

DE EUROBSERV'ER INTERNET DATABASE

Alle data van de Eurobserv'ER Barometer zijn te downloaden via internet, met de mogelijkheid om een eigen query te maken waarbij voor elke hernieuwbare energietechniek een indicator (economisch, energetisch of beleidsgerelateerd), een jaartal en een geografische zone (een land of een landengroep) geselecteerd kan worden.

De resultaten worden gepresenteerd op een kaart van Europa die ook informatie geeft over de realisatie van de diverse technieken. Gegevens kunnen als PDF of als spreadsheet gedownload worden. Tevens kunnen er twee indicatoren met elkaar vergeleken worden via een kruistabelquery.

EUROBSERV'ER BAROMETERS ONLINE

De EurObserv'ER barometers kunnen worden gedownload via het volgende adres:

www.energies-renouvelables.org
www.rcp.ijs.si/ceu
www.ieo.pl
www.ecn.nl/barometer
www.ea-energianalyse.dk
www.renac.de

Startpagina van de website:

www.eurobserv-er.org

Deze pagina's bevatten een fragment van de publicatie "The State of Renewable Energies in Europe - 12th EurObserv'ER Report", uitgegeven in het kader van het "EurObserv'ER 2020" project met de volgende consortialeden: Observ'ER (FR), RENAC (DE), Institute for Renewable Energy (IEO/EC BREC, PL), Jožef Stefan Institute (SI), ECN (NL) en Ea Energy Analyses (DK).

This action benefits from the financial support of Ademe and of the Intelligent Energy - Europe Programme.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur. Het vertegenwoordigt niet de mening van de Europese Unie, noch die van Ademe. EACI, de Europese Commissie en Ademe zijn niet verantwoordelijk voor het gebruik dat eventueel wordt gemaakt van de hierin opgenomen informatie.